

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei, kötéseknél árendemény

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Instituțiunile noi ale meseriașilor trebuiesc înființate în spiritul reciprocității și al iubirii frățești

Pentru fondul organizării se încasează mai departe cotizațiile plătite Corporației meseriașilor ca contribuție benevolă. — Sindicatele vor întreprinde tot posibilul pentru a da industriei o puternică pressă.

Hotărârile decizive ale meseriașilor brașoveni

Fostul Prezidiu și comitet cât și delegații celor 22 secțiuni a Corporației meseriașilor din Brașov în lichidare, a ținut în ziua de 5 Iunie 1936 o adunare în care afară de anunțarea demersurilor făcute până acum în legătură cu lichidarea Corporației și aducerea la cunoștință a articolelor mai însemnate a legii noii a meseriașilor s-a ocupat în detaliu cu chestiunea viitoarei organizații a meseriașilor și s-a pus întrebarea care va fi organizația cea mai potrivită în cadrele legii existente, care să înlocuiască Corporația desființată și care să fie în stare a apăra interesele profesionale cât și interesele economice sociale și culturale ale membrilor ei.

Această adunare la care au participat conducătorii celor 1600 de meseriași patroni din toate breslele și fără deosebire de naționalitate în număr de 75 au hotărât următoarele:

1. Atât în interesul micilor industrii, cât și a meseriașilor patroni este absolut necesar ca meseriașii patroni fără deosebire de naționalitate să se organizeze în organizații cât mai puternice.

2. Viitoarele organizații să fie conduse cu sentimente de reciprocitate, și de iubire frățească. Tocmai în acest scop, trebuie să se interzică atât la organizare cât și la funcționare, orice manifestare politică națională, sau de religie. Se poate face numai politică economică în măsura cerută de meserii în general.

3. Pentru organizarea meseriașilor se găsește mai potrivit organizarea pe sindicate profesionale, încât breslele în prezent nu dispun de astfel de organizații independente și fără acesta viața breslelor și dezvoltarea meseriilor este imposibilă.

4. Adunarea încredințează conducerea Corporației în lichidare ca să sprijinească organizarea sindicatelor din diferite bresle și pentru sindicatele astfel organizate să înființeze o organizație centrală locală cât și o organizație centrală pe țară. Mai departe să înființeze un ziar bine redactat în toate trei limbile, care să aprobe numai chestiuni profesionale, și în fine să facă de acum toate demersurile necesare.

5. Adunarea se exprimă ca să se susțină cât mai strânsă legătură cu Uniunea micilor industrii și meseriași patroni din România cu sediul în București de sub conducerea Dlui senator Alexandru Samoilă, mai departe să se caute legătura cu orice altă organizație profesională mai importantă care dispune de un număr de membri mai însemnați și al cărei program se asimilează ideilor expuse mai sus.

A kézműiparnak nemcsak múltja volt, de jövője is lesz, ha független keretek között, egészséges és célirányos szervezkedéssel segít önmagán és mindenkor a köz érdeket tartja szem előtt.

Lássatok hozzá, hogy erős helyi szindikátusaitok legyenek és az eredmény nem fog elmaradni

Irta: REINHART GYULA

Josef Heuritsch, a wieni iparkamara titkára „A kézműipar feltámadása” címen tartott rendkívül érdekes előadás-sorozatot. Az előadás-sorozat végső megállapításait azó szerint adjuk:

„Bár kedvezőtleneknek látszanak ma a körülmények, a kézműiparnak a jövőben ennek ellenére is tiszteletreméltó hely jut; sőt az előjelek arra mutatnak, hogy a kézműipar egyes ágai példátlanul nagyarányú virágzás előtt állanak. Természetesen elengedhetetlen előfeltétele ennek, hogy az iparoság egészséges, autonom keretek között, célirányos szervezkedéssel segítsen önmagán és tartsa mindenkor a közérdeket szem előtt”

Igazság csak egy van: ha a kézműipar feltámadásának Ausztriában a fenti megállapítás az egyetlen módja, változatlanul ugyanazt az utat kell megtennünk nekünk is, ha azt akarjuk, hogy nálunk is feltámadjon a haldokló kézműipar. Hinnünk kell ebben a feltámadásban, mert ez a hit ad erőt, hogy el tudjuk viselni az évek óta reánk nehezedő gazdasági válság hatalmas terhet, hogy tovább tudjuk huzni a nincstelenség gyöttrő igáját, ha kell, még az évek sorozatán keresztül is, mert át kell hatni valamennyiünket a meggyőződésnek, hogy a sok rossz után el kell következnie annak az időnek, amikor a megérdemelt megbecsülésben részesül a szakképzett iparos és ismét megkapja az ösöktől ráhagyott nagyértékű örökséget, az aranyalapot, amely boldogulásának záloga leendő.

Melyek tehát a legsürgősebb teendők, amelyeknek elvégzéséhez hozzá kell látnunk, hogy a jelenlegi kedvezőtlen körülmények ellenére elháríttassanak a feltornyosuló akadályok és ismét virágzó legyen a kézműipar, elfoglalván a tisztos polcot, amelyet évszázadok előtt magának kiharcolt és évszázadokon át híven meg is őrzött.

Autonom alapon való célirányos szervezkedés által segíteni önmagunkon, és a varázslatos gyógyító balzsam, amely minden sebünket begyógyítja.

Belőlünk kell kiindulnia az érdekünkben való mozgalomnak és

kizárólag önségélyt vehetünk igénybe hozzá. A mi esetünkben sokszorosan igaz az óségi közmon-

dás: segíts magadon, az Isten is megsegít.

Várni és semmit sem tenni, csak azoknak adatik, akik ráérnek, mert jólétben dúskálnak, hiszen bőségesen megvan a módjuk a kitartásra, vagy azoknak, akiknek már minden mindegy, hiszen nincsen veszteni valójuk. Kétségbeesett volna, hogyha az iparoság ebbe a második csoportba sorolná magát. En nemcsak hiszem, hanem tudom, hogy ez nem így van:

ardeal-i és banat-i kézműiparoságunk többsége erejének végső megfeszítésével vivja a maga élet-halálharcát és bízint hittel, bízint bizalommal, a követésre kész szándékkal várja az irányítást, az utmutatást, amelyre éppen most mutattunk rá: meg kell kezdenünk a célirányos szervezkedést a magunk függetlenségének szilárd alapján.

Azért kell a magunk függetlenségének alapjára szervezkednünk, mert mindennemű szervezkedés csak úgy lehet erős és tartós,

ha az minden hatásként teljesen független és egyetlen léte alapja abban gyökerezik, hogy a tagok érdekeit a legszélesebb alapokon igyekszik érvényre juttatni és ebben a munkájában semmiféle melléktételek által korlátozva nincsen,

mert hiszen csupán egyetlen dologra kell tekintetnie lennie: a közérdekre. Minthogy a közérdek nem más mint azonos gondolkodású és azonos helyzetű sok-sok személy egyéni érdekeinek összpontosítása, tehát ugy irányítani az egyének érdekeinek érvényre juttatását, hogy az az összeségnek se okozzon kárt vagy hátrányt, — nem jelent mozgalmukra teherföltételt és a szempont.

A kézműiparoság szervezkedési mozgalmának legcélszerűsőbb módja, ha visszatérünk a hagyományos alapra.

Ez a hagyományos alap a céhrendszer, amelynek keretében az egyazon, vagy rokonszakhajú ipartűzők tömörültek független alapon és végezték saját maguk a maguk ügyeinek adminisztrálását, alkoták sajátmaguk a maguk rendszabályait mindenkor úgy, ahogy az a viszonyoknak lejobban megfelelt.

A céhek ujkori formája a szindikátusi intézmény. Ne ijedjünk meg az idegen névtől, amely egészen

6. Adunarea a hotărât mai departe că pentru acoperirea cheltuielilor atât în legătură cu organizarea cât și cu susținerea bioulului necesar, să se încaseze taxele stabilite în bugetul Corporației meseriașilor în lichidare pe anul 1936 care buget este aprobat în parte de forurile superioare.

7. Adunarea în fine a dispus că conducerea să

trimită această hotărâre și ziarelor mai însemnate spre publicare.

Szabó Béni
Președinte

Joan Jordache
Secretar

Verificatori

Joan Aldea, Fritz Wagner, Ioan Săbău

— Er hat sich in der That kennengelernt, das im Heiligen Abend Geburtstag hat!

Szabó Béni rámutatott oradea-i beszédében:

Mi a teendőnk?

Egyedül a szindikátusi szervezet pótolja a megszünt ipartestületeket. — „Mi kelettransilvaniai jelleggel megcsináljuk apró szindikátusaink központját valószínűleg Braşovban...”

„Elengedhetetlenül szükséges, hogy az iparosok szakmailag együtt legyenek...”

Az oradea-i Magyar Párt felkérésére vasárnap délután 11 órakor rendkívüli közgyűlés keretében be- számolt tartott Szabó Béni országgyűlési képviselő, aki egyben a magyar kisiparosság egyetlen parla- menti szószólója. Ez alkalommal a Katolikus Kör nagytermét zsúfolásig megtöltötte a közönség, a ma-

gyar társadalom minden rétegéből.

Közel két órás előadásának első részében poli- tikai beszámolt tartott Szabó Béni, akit Markovits Manó dr., a Magyar Párt Bihar-megyei tagozatá- nak elnöke köszöntött megleghangu beszédben.

140 módosító javaslatból 70-et el is fogadtak...

Az aktuális politikai kérdések ismertetése után Szabó Béni az ipartörvény kérdésének ismertetésére tért át.

— Romániának, mint tudjuk, — mondotta, — egészen május 1-ig három, illetve négy különböző ipartörvénye volt. A gyakorlati életben ez igen sok- szor lehetetlen helyzetet teremtett, s ezért éppen az iparos szervek, vezető helyeken az ipartestületek, az 1922. évi első elüji kongresszus óta gyakran emel- ték fel szavukat amellett, hogy egy modern, a mai kor szellemének megfelelő ipartörvényt hozzanak, eseteket sorolva fel indokolásul a különböző ipartör- vényekből származó nehéz helyzetet illetően. Ezt a ké- résünket évről-évre megismételtük és 1927. óta, amikor a parlamentben is képviselőt nyert az ipa- rosság, többször föltártuk egy egységes, jó ipartör- vény szükségességét.

— A múlt év őszén terjesztette be Román Valér alminiszter az ipartörvénytervezetet, mely az első átolvasás után a legnagyobb megdöbbenést keltette nemcsak bennünk, kisebbségi iparosokban, hanem egyetemesen az ország valamennyi iparosában és minden olyan intézményben, amely valamelyes kap- csolatban van a kisiparral. Ebben a kérdésben az ország egész iparossága egyöntetűen lépett fel és harsogó tiltakozását olyan érvekkel támasztotta alá, hogy

ezt a lehetetlen törvényjavaslatot az almi- niszter urnak feltétlenül módosítás alá kel- lett vennie.

— A második számú, módosított javaslat is kevésben különbözött az elsőttől. A kormány végül is belátta, hogy az ország egész iparosságával nem he- lyezkedhet szembe és nem hozhat olyan törvényt, mellyel senki sincs megelégedve s

végleg visszavonta a törvényjavaslatot.

Nister miniszter ur szerkesztésében és aláírásával azután másik javaslat készült, melyre általánosság- ban azt mondhattuk, hogy

tárgyalási alapul szolgálható javaslat

Ez került tárgyalás alá először a szenátusban, ahol a magyar és szász szenátorokkal, másfelől pedig a kis- iparosok szenátusi képviselőjével, Alexandru Samuil- la együtt hozzáláttunk a javaslat tanulmányozásá- hoz és elláttuk módosító indítványokkal.

— Összesen 140 módosító javaslat került be a szenátusba s ezek közül 70-et el is fogadtak. Így ment, ez a képviselőházban is, ahol én magam 35 módosító javaslatot adtam be, melyek közül 17-et részben a bizottságokban, részben a plénum előtt el is fogadtak.

Minden iparágat be kell vezetni az iparengedélybe, amit az új törvény az iparos szakmájában megkülönböztet

Szabó Béni ezután ismertetette az ilyenformán törvényerőre emelkedett ipartörvény fontosabb sza- kaszeit, megfelelő felvilágosításokkal látva el azok- kal kapcsolatban az iparosságot. Miután a törvény az eddigi 85—95 iparágat 178 iparágra bontotta szét, sőt, egyes munkakamarák beterjesztése alapján még más iparágakat is vettek be a törvénybe, úgyhogy ma mintegy 200 iparág van, mely képesítéshez kö- tött, — a képviselő felhívta az iparosokat, hogy

az iparjog becserélésénél okmányaikba ve- zessék be mindazokat az iparágakat, melye- ket a törvény kinek-kinek a szakmájában megkülönböztet,

hogy senkit az új törvény rendelkezései miatt jog- hátrány ne érjen s hogy mindazokra az iparágakra képesítése legyen, amelyeket tanult és amelyeket je- lenleg folytat. Az ilyen iparosok hasonló számú mes- terségre oktassák ki tanulóikat is, akiket az idők folyamán fölvesznek.

A kisiparosok régi kívánsága teljesedett azzal a módosítással, mely kimondja, hogy azok a mű- helyek, melyek legfeljebb 10 alkalmazottal és 20 lóerőig menő géppel dolgoznak, csak akkor tartha- tók fenn, ha azt az ipart a műhely fenntartója maga tanulta és ő maga vezeti. A kontárkérdés is szigorú rendszabályokkal fog megoldást nyerni és így kiala- kulhat egy egészségesebb, normálisabb iparélet, mint amilyen az utóbbi években volt.

Az iparjog és mesterigazolvány.

Ismertette ezután Szabó Béni a törvény befe- jező részét, amely az okmány becserélése tekinté- ben rendelkezik és kimondja, hogy az egész ország területén egységes munkakönyvet és iparjogot lép- tetnek életbe, s a meglévőket bevonják. Itt színtén

éber figyelemmel kell lenni atekintetben, hogy a be- cserélések milyen formában történjenek, hogy a szer- zett jogokat ne érintsék.

— Előterjesztésem — ugymond — errenézve az volt, hogy akik iparjoggal bírnak és azt be kell cse- rélniök, egyszerre kaphassák meg a mesterkönyvet és az iparjogot, minden külön formáság nélkül. Az új törvény értelmében ugyanis iparjogot nem ad- hatnak ki mesterigazolvány nélkül. Ilyen pedig a mostani kisiparosoknak Ardealban és Bucovinában nincs.

A munkakamarák a gyakorlatban.

Beszélt ezután Szabó Béni az ipartörvénynek arról az intézkedéséről, mellyel az ipartestületeket megszünteti, s úgy intézkedik, hogy azok munka- és hatáskörét a munkakamarák veszik át és rendelke- nek azoknak vagyona felett is. Hogy a gyakorlatban ez a rendelkezés hogyan megy keresztül, egyelőre nem lehet tudni. Azokon a helyeken, ahol munkaka- marák vannak, könnyebben elképzelhető a megoldás.

Igen súlyos nehézségek merülnek fel azon- ban ott, ahol nincsenek munkakamarák, mert csak ipartestületek voltak és csak székházak maradtak.

A törvénynek van egy homályos pontja, mely úgy értelmezhető, hogy ott, ahol ipartestületi vagyonok vagy székházak vannak, ott a munkakamarák ugyan- azokban a helyiségekben hivatalokat állítanak fel. Ami az ipartestületek vagyonának elvételét és az így előálló jogi helyzetet illeti, egy gyakorlati elő- terjesztést tettem, de azt — sajnos — leszavazták, annak ellenére, hogy a kisebbségieken kívül mintegy 17—18 román parlamentár is támogatta. Tehát a mi- niszter javaslatára törvényhozási úton döntöttek a vagyonok elvétele felett.

Több román jogász véleménye szerint is a törvény alkotmányellenesség címén megta- madható.

Egyes testületek már meg is tették az erre irányuló lépéseket. Természetesen minden testület önállóan jár el,

itt semmiféle propagandának nincs helye, mert egy megszavazott törvénnyel állunk szembe, melynek sérelmes szakaszaival csak az foglalkozhat, aki vagy amelyik intézmény azt magára nézve sérelmesnek találja.

Apró szakmai szindikátusokat szervezünk.

— Mit csináljon az ardeal-i és bucovina-i ipa- rosság, hogy az ipartestületek helyett alkalmas szerve legyen. Kell-e egy ilyen szerv és milyen le- gyen az? Ezzel a kérdéssel foglalkozunk a törvény megaszavazása óta. Vitathatatlan, hogy valamelyer szervet létesíteni kell. Teljes tisztelet a munkaka- mara tevékenységének, de a munkakamara egymagá- ban nem alkalmas és nem elegendő arra, hogy az iparosság összes kérdéseit meg tudja oldani. Sok olyan szakkérdés merül fel, melyet nem tud anélkül megoldani, hogy az illető szakmacsoport véleményét esetleg tanácsát ki ne kérje. Ezért úgy gondoltuk, hogy apró szakmai szindikátusokat szervezünk. A most létesített apró szakmai szindikátusok, a szin- dikátusi törvény előírásai szerint könnyen megszer- vezhetők. Ezek aztán helyi, megyei és országrészen- kénti központba szervezkezhetnek.

Véleményünk szerint ez az egyedüli lehetséges helyes megoldás.

De ehhez feltétlenül és elsősorban szüksé- ges, hogy az egyes iparosok szakmailag együtt legyenek, mert különben eredményes munkát nem tudnak kifejtetni, sem a román, sem a magyar, sem a szász iparosok.

Elgondolásunk az, hogyha egész Ardeal iparosságát meg tudjuk ebben az értelemben szervezni, akkor va- lamelyik város székhellyel egy kerületi szindikátusi szerveznénk s akkor a bucovina-i, ardeal-i és ókirály- ságbeli szervek intéznék az össziparosság dolgait mindaddig, míg az idők oda nem érnek, hogy egysé- ges tábor alakulhat ki. Ami a politikai kérdést illeti természetes, hogy minden iparos a maga legjobb el- gondolása szerint csoportosul, úgy, hogy a maga faji érdekeit elősegítse.

Mi kelettransilvania-i székhellyel meg fog- juk ezt csinálni, valószínűleg Braşovban.

Ha pedig egész Ardealra meg tudnánk ezt szervezni egyöntetű eljárással, akkor együttesen dönthetnénk a kérdésben. Egy jól felszerelt iroda, hozzáértő tiszt- viselőkkel, egy jól szerkesztett háromnyelvű, politi- kamentes lap, mely kizárólag csak ipari és ipartechni- kai kérdésekkel foglalkozik, — ez az elgondolásunk.

Beszédének végén újra politikai kérdésekkel fog- lalkozott az illusztris előadó. Két órás beszédének be- fejezése után hosszasan, melegen, szünni nem akart tapssal és éljenzéssel ünnepelte a közönség Szabó Bényt.

Fél 3 órakor közeled volt a Katolikus Kör ki- tűnő vendéglőjében, amelyen az iparosság elitje is részt vett és a felköszöntők során sok fontos iparos- kérdést is érintettek.

Előkészületek

az iparkamarai választásokra.

A kereskedelmi és iparügyi miniszterium ren- deletére a kereskedelmi és iparkamarák megkezdtek előkészületeket az új kamarai választások kiírására. Most folyik a választói listák összeállítása. Az eddigi tervek szerint a kamarai választásokat szeptember- ben tartják meg országsszerte.

KÖNYVNAP.

A könyvnap alkalmából egyik bankban az igaz- gató urak könyvekről diskurálnak. Mindenki elmond- ja, milyen könyvet vett és hogy mit szeret leginkább olvasni. Van, aki a szerelmes regényeket szereti, van, aki életrajzokat olvas szívesen, de legtöbben persze a detektívregényeket szeretik.

— En, — mondja végül az egyik igazgató — a legizgalmasabb olvasmányom az üzleti főkönyvet tar- tom.

— Na és miért?

— Mert annál sohasem tudja az ember, hogy ho- gyan fog végződni.

Jogesetek a kisipar köréből

A biztosítási kötvényekre felvett kölcsönök nem esnek konverzió alá.

„Az ilyen kölcsön nem spekulatív célokat szolgál, hanem törvény által biztosított kedvezménye a biztosítási kötvények tulajdonosainak”.

Az ilfov-i törvényszék kereskedelmi szekciójának ez év június havában hozott elvi döntvénye.

S. I. regáti lakos, mint a Soc. Generala biztosító társaság biztosítottja a társaságnál levő kötvényre kölcsönt vett föl és a konverziós törvényre való hivatkozással kérte a törvény alkalmazását erre a kölcsönre.

A Soc. Generala biztosító társaság jogi képviselője a kérelem ellen beadott periratában a biztosítottal szemben a következők megállapítását kérte.

A biztosító tiltakozik az ellen, hogy a biztosított fél kötvényére nyújtott összeg konverzió alá esne. Az ilyen kölcsönöket a fél által a kötvényre befizetett összeg arányában a vonatkozó törvény kedvezménye szerint nyújtják a biztosító társaságok és ezeknek a kölcsönöknek a jellege nem más, mint a biztosító társaság tartalékalapja az általa eszközölt matematikai számítások alapján. Az ilyen ügyletek a biztosítási ügyletek kiegészítő részét képezik a törvény erre vonatkozó rendelkezéseinek figyelembe vétele mellett és nem olyan kölcsönügyletek, mint amilyen név alatt a kölcsönt közönséges értelemben értjük.

Mivel S. I. biztosított a biztosító intézettől kötvényének terhére felvett kölcsönösszeg kamatait nem fizette, — állapította meg továbbiakban a társaság jogi képviselője, — a biztosítási szerződéseknak az a rendelkezése lép életbe, amely szerint a biztosító társaság ilyen esetben vagy a szerződés felbontására, vagy a biztosítási összegnek megfelelő lezállítására jogosult.

A fentiek figyelembe vétele mellett a biztosító a törvényszéktől annak megállapítását kérte, hogy fent nevezett biztosított biztosítási összege a kölcsön összegének arányában lezállt és csak ilyen mértékben áll fent.

Az ügyben hozott határozatában az ilfov-i törvényszék megállapította, hogy jogmegállapítási kérelemről van szó, aminek elvben helyet is adott. Az ügy érdemében a következőképpen ítélte az ilfov-i törvényszék: A biztosított tagok által azok kötvényeire a biztosító társaságoktól felvett kölcsönöknek a biztosító társaságok részéről nincs meg az a spekulatív jellegük, amelyek a valódi kölcsönöket jellemzik. Ezek a kölcsönök a biztosítottak részére törvényben biztosított előny, amelyet a biztosító társaság a maga matematikai tartalékából szolgáltat. Ezek a kölcsönök nem bírnak spekulatív jelleggel, mert fizetési módzataik, kamataik, de kiszolgáltatási módjuk is rendszerint más, mint az olyan kölcsönöké, amelyeknél a kölcsön nyújtása olyan céllal és olyan feltételekkel történik, hogy ez a művelet feltétlenül hasznot hajtson, tehát ahol a spekulatív jelleg az ügylet lényegét képezi.

A fentiek következtében az ilyen biztosítási kölcsönök nem esnek konverzió alá és a bíróság mindenben elfogadva a biztosító érvelését, a fent nevezett biztosított kötvénye érvényének fenntartása mellett a nyújtott kölcsönösszeg figyelembe vételével annak összegét 20.000 leire redukálta.

A cégbejegyzési törvény alapján megállapított kihágások ügyében elsőfokú fórum a törvényszék és második fokon a tábla dönt.

Nem a táblához felebbeztett, hanem a semmitőszékhez, mire az az eset állt elő, hogy elvesztette további felebbezési jogát.

A legfőbb semmitőszék harmadik szekciójának 372/1936. sz. elvi döntvénye.

Zorotov Dumitru husiparost az izmail-i törvényszék, mint az illetékes cégbejegyzési hivatal ellenőrző hatósága, 500 lei pénzbüntetéssel sújtotta. A törvényszék mint elsőfokú hatóság az 1931-ik évi április hó 10-én kelt törvény 29-ik szakaszának rendelkezése alapján szabta ki a fenti pénzbüntetést. Megállapítottatott ugyanis, hogy a fent említett husiparos nem tett eleget az idézett törvény fenti

A reformnak ára van

Megjegyzések a francia parlament által megszavazott új munkatörvények várható következményeihez.

Irta: ZIMA TIBOR.

A munkatörvények módosítása, amelyet a francia törvényhozás a közelmúltban elhatározott, három lényeges reformot tartalmaz: a munkaadók és munka-vállalók viszonyában: maximálják a munkaidőt heti negyven órában, bevezetik a kötelező szabadságidőt, amelyet a munkások fizetésük és munkahelyük megtartása mellett élvezhetnek és végül áthelyezik a munkaviszonyt a kollektív szerződések alapjára. A reformok egy része radikális újítást nem tartalmaz, vagy legalább is nem kipróbált újításokat vezet be a munkaadók és munkások viszonyában. A fizetési szabadság intézménye például nálunk a munkabér-szerződésekről szóló 1929-iki törvényben rendszeresítve van és nem bizonyult sem végrehajthatatlannak, sem olyan súlyos tehernek, amely a termelést károsan befolyásolná. A 40 órás munkahétre vonatkozólag már két éve javaslat felszik a francia kamara előtt, de minthogy a francia munkaadó-szövetségek állástfoglaltak a redukált munkaidő bevezetése ellen, a törvényhozás egyszerűen félretette a javaslatot. A Népszövetség munkügyi osztálya most tárgyalja a reformot, amelyet — ha elfogad a nemzetek többsége — ajánlás formájában juttatnak el a Népszövetség tag-államaihoz, de az ajánlás még nem jelenti a reformnak minden országban kötelező végrehajtását. A genfi munkügyi hivatalban képviselt államok egy része nem zárkózott el a reform elől, amelynek nemcsak az szociális, de gazdasági jelentősége is van különösen a munkanélküliségnek a nehéz napjaiban. A heti munkaidőnek átlagosan nyolc órával tervezett redukálása minden alkalmazott munkás mellett egy új munkásnak egy napi foglalkoztatását biztosítaná, más szóval a munkanélküliséget — változatlan termelési viszonyok mellett — egy hatodával csökkentené. A reform szociális jelentősége mellett, amit a munkásoknak adott több szabadidő jelent, tehát gazdasági jelentősége is van a reformnak, mégpedig részint a munkanélküliség csökkentése, részint a termelés megrálgulása révén. Változatlan hetibérek mellett munkásonként és hetenként nyolc órával kevesebb produkció: kétségtelen a termelés megrálgulását jelenti, mint ahogy ezt jelenti végeredményben a fizetési szabadság is.

A redukált munkaidő reformját azonban időközben megkönnyítette a legtöbb ország gazdasági helyzete. Részint az áruk elhelyezésének akadályai az ipari fejlődést nyugati államokban, részint a nyersanyag-beszerezés valutáris nehézségei és nem utolsósorban a fogyasztásnak ma is tartó krízise a legtöbb iparágban és a legtöbb országban már redukálta a munkaidőt. Alig van ipari állam, amely ki tudná használni az üzemek teljesességét, még nálunk is vannak iparágak, amelyek nem 40, de csak 36 órát dolgoznak egy héten s ha az áruk lemorzsoló-

dása tovább tart és a közönség vásárló ereje nem növekszik, még további üzem-redukálásra is elkészülhetünk. Igaz, nagy a különbség a két helyzet között: ideiglenesen és ameddig a viszonyok kényszere tart nem dolgozni többet heti 40 óránál, vagy végleg lemondani a 40 óránál több munkáról akkor is, ha a termelés lehetőségei és a piac felfelvőképessége a teljes üzemmel, esetleg több schicht-ben dolgozás lehetőségeit is megadná.

Még súlyosabb és legnagyobb jelentőségű a kollektív-szerződések kötelezővé tételének reformja. Nem ismerjük még az erre vonatkozó francia törvényt és így nem tudhatni, hogy milyen üzemekre teszi kötelezővé a francia törvény az egyéni szerződések helyett az egyetemes szerződéseket. Valószínű, hogy vagy csak bizonyos iparágakban, vagy csak bizonyos számú munkást foglalkoztató üzemekre lesz kötelező a kollektív szerződés. De akár ilyen, akár amolyan körítással lesznek is a kollektív-szerződések rendszerének, az a munkás-szindikátusok nagy hatalmát fogja jelenteni Franciaországban. A munkaadók nem hiába aggódnak a reform részlete miatt, itt csakugyan hatalmi szempontokról van szó s ez körülbelül azt jelenti, hogy a francia állam a termelés irányítását kivette a munkaadók kezéből és átadta azt a munkás-szervezetek kezébe.

A francia termelés kétségtelenül erősen megéri a tömeges reformot, egyszerre lecsökken a versenyképessége s az állam kénytelen lesz nem egy iparág segítségére sietni, ha csak le nem mond a francia ipari termelés eddigi terjedelméről és nivójáról.

Június 15-től szeptember 15-ig nyári munkaidőjük lesz az üzleteknek.

Bucuresti-ből jelentik: A kereskedelmi kamara értesítést kapott a munkügyi minisztériumtól, amely szerint az üzletek nyári időrendjére vonatkozó kérését teljesítették. Ennek értelmében az üzletek június 15. és szeptember 15. között délelőtti 7—1., délutáni 4—8. órák között lesznek nyitva.

KITUNÓ FAMILIA.

As egyik aranyifjú tüntetőn hangosította mindent, hogy ő szentifamiliából származik, holott sokan tudják, hogy segégy munkásszülőnek a gyermeke.

A minap róla beszélgettek egy társaságban és valaki megjegyezte:

- Bizonyos fokig tényleg szentri.
- És pedig?
- Az anyja nappal von, éjjel mos.

rendelkezésének és az iparát anélkül üzte, hogy céget megfelelően bejegyeztette volna.

A határozat ellen a husiparos a legfőbb semmitőszékhez felülvizsgálattal élt. Előadta, hogy azért fordult egyenesen a legfőbb bírósághoz, mert

a kereskedelmi cégjegyzések létesítéséről szóló 1931-ik évi törvény nem tesz említést felebbezési jogról,

így az a törvény alapján kiszabott büntetés ellen a legfőbb bíróságnál kénytelen jogorvoslat érdekében eljárni.

A legfőbb semmitőszék a husiparos felülvizsgálati kérelmét elutasította. Az érdekes indoklás a következő:

Megállapította a semmitőszék, hogy a törvény szakaszaiban valóban nincs említés felebbezési jogról, aminek okául azt a körülményt jelölte meg, hogy

a törvényt gyorsan szövegezték és gyorsan léptették életbe.

Ilyen esetben azonban, — hangzik tovább a semmitőszék megállapítása, — általános jogelvek lépnek érvénybe, amelyek szerint

minden bírói határozat ellen, amelyet az illető bírói hatóság első fokon hoz, felebbezésnek van helye.

Kivételt csupán azok az esetek képeznek, amikor a törvény a jogorvoslat helyett egyes kivételes esetekben kifejezetten másnemű jogorvoslatot ír elő. Jelen esetben azonban nem ezek a kivételek, hanem az általános elvi szabályok érvényesek és így rendszer felebbezésnek lett volna helye.

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő husiparos azonban nem élt ezzel a felebbezési joggal és így a legfőbb semmitőszéknek nincs módjában a kérelemmel érdemben foglalkozni,

mert a kétségtelen jogorvoslatot, a rendszer felebbezését az érdekelt fél nem vette igénybe és

a felebbezés be nem nyújtása folytán az elsőfokú határozat mint meg nem felebbezett bírói döntés jogerőre emelkedett.

A fenti határozat azért is nagy jelentőséggel bír, mert elvileg kimondja, hogy a kereskedelmi cégjegyzések törvényének alapján hozott elsőfokú határozat ellen, amelyet a törvényszék hoz, mint felebbezési fórumhoz, a táblához kell folyamodni és csak a táblai határozat ellen lehet legfelsőbb fokon a semmitőszékhez fordulni.

Közi: KELE SANDOR dr.

Nemcsak az ipartestületet, hanem a külön jogi személyiségként működő Iparos Kaszinót is átvette Deva-n a falank munkakamara

A napokban történt meg a devai ipartestület átvétele. Dr. Hossu Eugen ipartestületi elnöktől Popescu Petre munkügyi főfelügyelő, Fejér István, dr. Petrowici jogtanácsos és három tisztviselő vették át az ipartestület vagyonát a következő értékekben: székház 600.000 lei, berendezés 15.170 lei.

Aszgemház átvételénél a következő tételek szerepeltek: készpénz 29.205 lei, belső kölcsön 2000 lei, Lurtz-alap 600 lei, betét a Deva-i Iparosok Bankjánál 38.709 lei, betét mft. 155.768 lei, betét mft. 3288 lei, Tagdíjhátralékok 72.790 lei, amit a kamara fog behajtani a iparosokon.

Bármennyire tiltakozott az ipartestület elnöke, az Iparos Kaszinót is átvették 39.000 lei értékben. Az iparosok kérték jogi uton az Iparos Kaszinó visszaadását, mivel az eddig is külön jogi személyiségként működött. Az ipartestület tartozásait 26.811 lei értékben szintén átvették, ugyanezzel három hónapi felmondással elégitették ki a titkárt, a pénztárost és a házmeztart.

EGYKOR ES MOST.

Az asszony (duzzogva): Igen... valamikor azt mondtad, hogy ennivaló vagyok... És most, ha csak egy hajszálat találok is a levesben, már kibálsz!

A budapesti Ganz-gyár építi a timisoara-i hűtőházat.

Ismeretes, hogy Timisoara városa modern hűtőház építését határozta el. Közel másfél hónappal ezelőtt tartották meg az első értekezést, melyet azonban alaki okokból megsemmisítettek. A napokban megtartott újabb értekezésen három cég vett részt, melyek közül a budapesti Ganz-gyár ajánlata 4,8, az arad-i Astra vasgyár ajánlata 5,9 millióban, a svájci Sulzer-cég ajánlata 7,8 millióban állapította meg a munkálatok és gépházberendezések díját. Miután a három ajánlat közül a Ganz-gyáré volt a legelőnyösebb, az a cég kapott megbízást a hűtőház építésére.

SZAMTAN ORÁN.

A tanító szívesen örül meghérli Mórnickától: — Ide figyelj, Mórnicka. Ha a szeszbendben van tíz fillér és abból kiesik négy fillér, mi van akkor a szeszbendben? — Egy lyuk, — mondja Mórnicka.

Orsán timisoara-i mérnök Brasov-megyében autógyárat alapít.

Timisoara város villanyüzemének mérnöke, Orsán Nicolae, a közelmúltban egy autógyár alapítására vonatkozó tervvel járult a kormány elé. A terv szerint a mérnök saját halálán egy autót állítanak elő a gyárban. A mérnök az első tervek szerint Timisoara közelében akarta külföldi és belföldi útközével egyaránt létrehozni a gyárat. Kormánykörökben ezt a tervet azonban nem helyeselték s ilyenformán a timisoara-i román mérnök a gyár-alapítási engedélyt a brasov-megyei Coldea községre kapta. Az új ipartelep és az új autók is „Coldea”, illetőleg „Carpat” nevet kapják. A szükséges tőkét Amerikában élő románok, a kormány, valamint a belföldi tőke adja össze.

AUF DER ALM.

Der Mäler X. ist auf der Alm und stellt dort seine Staffelei auf.

— Anni! — ruft er der Sennarin zu, — Führ' mal die Kuh' ausi, ich will sie malen! — Nis da, die Kuh' bleib' weiss! — erhaelt er zur Antwort.

Mikor „belföldi” a vállalat?

A törvényhozás egységeitására kiküldött bizottság folytatódóan ülésen a kereskedelmi kódex javaslatának felülvizsgálatával foglalkozik. Ezen az ülésen azoknak a vállalatoknak nacionalizálásával foglalkoztak, amelyeknek székhelye külföldön van, de az országban fiókokat, vagy képviselőket létesítettek. Hosszas vita után olyan értelemben hozták meg a határozatot, hogy romániai vállalatnak tekintendő minden olyan vállalat, amely az országban működik, vagy székhelye belföldön van, még az esetben is, ha a vállalkozásnak külföldön is vannak érdekeltségei.

Általános drágulás várható a nemzetközi fém piacon

Angliában 8-10 százalékkal drágultak a fém piaci cikkek, Amerikában, Belgiumban és Luxemburgban szintén megtörtént a drágulás. — A többi vastermelő államok árai egyelőre változatlanok.

A csökkenő olasz kereslet helyett más államok részéről mutatkozik növekvő kereslet hadianyagok iránt

A legutóbbi hetek világpolitikai eseményei, a franciaországi politikai rendszerváltozás nagy forgalomemelkedést idézett elő az internacionális fém-tőzsdéken, amelyeken egy év óta kizárólag a hadianyagok iránti kereslet dominált. Az olasz-abeesszin háború hivatalos befejezése és az utóbbi hetekben bekövetkezett világpolitikai változások óta a hadianyagok és más fémek iránti kereslet nemcsak, hogy nem csökkent, hanem még további emelkedést is mutat, sőt kiterjeszkedett olyan cikkekre is, amelyek nem szorosan vett hadianyagoknak tekinthetők.

Az európai piacokon a csökkenő olasz kereslet helyett más államok részéről mutatkozik növekvő kereslet, amit ebben az évben már azért is tartósan ítélnek a nyugateurópai árutőzsdéi körök, mert ugyszólván az összes európai államok emelték a hadfelszereléseikre szolgáló összegeket folyó évi költségvetéseikben.

A hadianyagokon kívül növekedett a kereslet elsősorban a hajóépítőanyagokban, vasuti anyagokban, autó- és repülőgépkatrészek gyártására szolgáló anyagokban stb., amelyek mindegyikében — az összes fémek között — domináns szerepe van a vasnak és acélnak. Ezzel magyarázható, hogy

a világ összes vastermelő államaiban a vas- és acélttermelés újabb rekordot ért el a folyó évben,

olyannyira, hogy a nemrég minden rendelés azonnali perfektuálására képes angol vas- és acéltipar csak hónapok múlva történő szállításokra fogad el rendelést. Ugyanakkor Angliában egyes vasipari vállalatok nyersanyaghiányról is panaszkodnak, amire viszont évtizedek óta nem volt példa.

8-10 százalékkal drágult Angliában a fémipari cikkek 40 százaléka

Az angol vasipar jelenlegi kitűnő foglalkoztatottságát az a reorganizáció vezette be, amit az elmúlt években Runciman akkori angol ipari és kereskedelmi miniszter kezdeményezett. Az angol vasipar a kontinensről évtizedek óta importált nyersvasat és vasércet, azonban ez az import nem volt racionális. Az angol kormány támogatása mellett az angol vasipar vezetői és a nemzetközi vaskartell (IREG) között létrejött múlt évi megállapodás szabályozta az angol nyersvasimportot és bizonyos irányelveket fektetett le a vasérc importjában is. Ennek a következményeképpen

egyes cikkekben a vándorévek alatt felhalmozódott nagy készletek csökkentek,

az évek óta értékesítésre váró hatalmas vashulladék- és ócskavasmennyiségeket feldolgozták,

az addig kevésbé rentabilisnek tartott vasércbányákban a termelést megkezdették

és az angol vasipar termelésében és a vasexportban bizonyos tervszerűség keletkezett, ami végül is a vállalatok foglalkoztatottságának állandó javulásához vezetett.

Mint hogy a múlt év őszén kezdődő hadianyagkereslet hatalmas rendelésekhez juttatta az angol vasipart is, ugyanakkor az angol belföldi nyersanyagellátás a feldolgozással lépést nem tartott, a készletek nagy mértékben tovább csökkentek, amelyek szükségesszerűen az áruk szilárdulásához vezettek, amit most tervszerűen realizált az angol vasipar.

Az angoliai áremelések az összes cikkek negyvenszázalékára terjednek ki és nyolc-tízszázalékosak.

A hajógyártáshoz és vasuti anyaggyártáshoz szükséges erőszemek, idomvasak, vasdorongok ára tonnánként 12 és fél shillinggel emelkedett. A nagyobb keresletnek örvendő acélfajtákban tonnánként 10 shillinget tesz ki az áremelkedés. Bizonyos mérvű szilárdulás mutatkozik a nyersvasban, a vashulladékban, a vasércben, a koksban és a többi nyersanyagokban is. A vasfélgártmányok és készárak ára pedig aszerint emelkedett, amilyen arányú volt az illető nyersanyag áremelkedése.

Tonnánként 2-3.20 dollárig emelkedtek az amerikai fém piac árai is

Az amerikai vasipar foglalkoztatottságának javulása hasonló az angoléhoz, assai a különbséggel, hogy az amerikai belföldi kereslet növekedésének volt domináns szerepe a vasipar foglalkoztatottságának javulásában, ami jelenleg a kapacitás hetven százaléka teszi ki. Az amerikai nyersanyagdrágulásnak kizárólag az az oka, hogy

az európai piacokon mutakozó árszilárdulást

sok és kereslet miatt az amerikai készletek is megcsappantak,

az amerikai vaskináltnál a verseny — egyes cikkekben — majdnem teljesen kimaradt az Amerikát érdeklő tengerentúli vasimportőr-államokból, a japán dumping kérdése lekerült napirendről, amennyiben annak gránitlag kis méreteivel Amerikában most már mindenki tisztában van. Ilyen körülmények között a legkeresettebb vasnyersanyagokban és félgártmányokban a készletek megcsappantak és az árak emelkedtek, ami két dollárt tesz ki tonnánként, egyes félgártmányokban azonban 2.50-3.20 dollárt. Ez utóbbiak között: a hajóépítőanyagok, autó- és repülőgépgyártáshoz szükséges anyagok és vasházépítéshez szükséges anyagok dominálnak.

Az európai kontinensen az árak egyelőre nem változtak.

A nemzetközi vaskartellbe tömörült többi kontinentális vastermelő államokban a vasárak szilárdak, azonban az angol vasárémelésekre egyelőre nem reagáltak.

A legfontosabb európai vastermelő államok közül: Belgiumban és Luxemburgban néhány héttel ezelőtt emelték a belföldi vasárakat, Németországban egyes vasárak belföldi ára szintén emelkedett.

A többi vastermelő államokban a vasárak egyelőre nem változtak.

Hogy az angol és amerikai áremeléseket azonnal nem követte áremelkedés ezekben az államokban is, annak elsősorban a franciaországi politikai helyzet és az aranyblockvaluták bizonytalansága az oka. Az a tény azonban, hogy ezekben az államokban is tartották a vasárakat, azt bizonyítja, hogy

az áremelkedés a közeljövőben könnyen bekövetkezik.

A vasimportőr államok közül azonban, ahol a nyersvasat és félgártmányokat a londoni tőzsdén keresztül szerzik be, az árak a londoniakkal hasonlóan emelkedtek. A brüsszeli vastőzsdével intenzívebb összeköttetésben álló vasimportőr államokban a vasárak a belgiumi exportárakhoz igazodnak.

LAKONIKUS TÖRTENET.

Mórnickának azt mondja a tanító:

— El tudnád-e mondani egy bikaviadal történetét egészen röviden?

— Hogyan, tanító ur.

— Na also?

Mórnicka gondolkodik egy kicsit, aztán így felel:

— Zwei Stiere, zwei Stierkämpfer. Zwei Stiere, ein Stierkämpfer. Zwei Stiere.

A nemzetközi munkakonfederáció 40 órás munkahét bevezetését határozta el a textiliparban

Amerika és Franciaország kivételével a konfederáció munkaadó-delegátusai a 40 órás munkahét ellen foglaltak állást

A nemzetközi munkakonfederáció textil-bizottsága elfogadta a munkáscsoport kérését, mely a 40 órás munkaidőnek világszerte való bevezetésére előterjesztendő javaslatra tett indítványt. Az ülés munkaadó megbízottai elégedetlenek a határozattal és kijelentették, hogy nem vesznek részt többé a bizottság ülésein.

Ekkor szólásra emelkedett Folsom, az Egyesült Államok munkaadóinak delegátusa, aki hozzájárult a munkaidő leszállításához és kijelentette, hogy továbbra is részt fog venni a bizottság ülésein. Hasonló nyilatkozatot tett Gautier, a francia delegátus is, aki hangsúlyozta, hogy a munkaadók visszavonulása nem jelenti a bizottság működésének megbénítását és ismertetette a kérdésben a francia kormány álláspontját.

FATALIS VÉLETLEN.

Mandula ur képből kikelve panaszkolja bandájának:

— K... képzeld, mő... ma ő... összev... veszttem a m... meny... asszonyommal.

— És miért? — érdeklődött a barátja.

— A há... háztetőn k... két ggg... galamb cso... cso... csokolózott és én mő... mondtam a mő... menyasszonyomnak, h... hogy mő... mi is cs... csináljunk úgy, mő... mint a gö... galambok.

— Ezért kellett összeveszni?

— N... na igen, m... mert m... mire e... ezt k... kimondtam, a gö... galambok már m... mást cs... csináltak.

Nogvenmillió szájharmonika...

A newjerseyi Standard Oil közgyűlésén Walter Teagle elnök beszámolójában előadta, hogy a vállalat a devizakorlátozások következtében milyen furcsa, kerülő utakon igyekezett hozzájutni a Németországnak eladott olaj vételárához. Egyideig hajókat fogadtak el készpénzfizetés helyett, majd midőn a német hajók kifogytak, a hátramaradt követelésből 40 millió szájharmonikát vettek.

„Nagyon érthető, mennyire aggasztja az amerikai közönséget az a lehetőség, hogy egyszerre zu dithatnánk az amerikai piacra ezt az óriási hangszerkészletet, amiből legalább két darab jutna minden amerikai fiúra, de azon leszünk, hogy fokozatosan szabaduljunk meg szájharmonikáinktól!” — mondotta Teagle óriási derűltség közben.

RAGADOS PÉLDA.

Három suhanc kirabolt egy mozipénztárt, annak a mozinak a pénztárát, ahol tulnyomórészt gangsterfilmeket szoktak vetíteni.

A rablásról szóló újsághíreket egy másik mozi legszebb férfikorban levő pénztároskisasszonya is olvasta, aztán felsóhajtott:

— Bár nálunk is történe valami.

— Miért kíváncsi? — kérdezte tőle az egyik barátja.

— Miért? Mert nálunk viszont csupa szerelmesfilmet vetítenek.

Új uttaxe a vasúti szállítások után.

Ismeretes, hogy az állami utak építéséről és modernizálásáról szóló törvény értelmében a C. F. R. is különböző taxákat szed a vasúti jegyek és szállítások után. A vasút vezérigazgatósága most ezzel kapcsolatban kiegészítő rendelkezéseket küldött szerveinek. Ezek szerint minden áruszállítás után minden megkezdett tonnáért 5 leies taxa fizetendő. Ugyanest a taxát kell fizetni a kikötőkben, a hajókba berakott áruk után is.

Kivételesen felére — vagyis minden megkezdett tonna után 2.50 leire — redukálták ezt a taxát a föld, mészkő, pirit és pirit hulladék, vasállványok, zuzott kő, kavics, homok, kőzetanyag, téglák, fahulladék stb. szállítása esetén.

A szállítmány súlya a fuvarlevélből állapítandó meg s a vonatkozó taxa beszedése a CFR-nek járó egyéb illetékekkel egyidejűleg történik. A taxalevél pillanatnyilag a most érvényben levő árúbélyeg felragasztása ellenében történik, egészen addig amikor megjelennek a most készülő és speciálisan a célra nyomtatott bélyegek.

Pótlékok gyártására rendezkedik be az olasz vegyipar

Tejből gyapjút, fából gázt, vízből szénét gyártanak az olasz vegyészeti gyárak. — Feltalálták az olcsó mesterséges gummit, benzint és olajat.

Forradalmasítják az olasz ujitások a modern vegyipart

Az olasz vegyészeti ipar köreiből érdekes és nagyjelentőségű dolgokról suttognak az utóbbi időben. Arról van szó, hogy az olaszoknak sikerült egy egész sereg fontos nyersanyag pótlékát megtalálni és a legközelebbi jövőben már a gyártásra is berendezkednek. A szankciók elhatározása óta az olasz vegyészeti iparban lázas munka folyik a hiányzó nyersanyagoknak pótlékokkal való helyettesítésére. Néhánynak — így például a tejből készülő mesterséges gyapjúnak — gyártása már nagyban folyik és a szakértők szerint az eredmény minden várakozást felülmul. Az olasz textilgyárosok biznak abban, hogy a selyemmel vegyített tej-gyapjuszövet még a valódi gyapjút is verni fogja és egy életképes iparággal gazdagítja majd Olaszországot.

De utban van már a tökéletes fagázmotor is, amely a benzinmotort helyettesíti és nagyszabású munkálatok indultak meg az olaszországi víziutak energiájának villamosítás céljaira való felhasználására. Az eddigi programnál jóval gyorsabban akarják elérni a „fehér szénnek” nevezett vízienergia kihasználását.

Érdekes pikantériája az olasz vegyipar nagy sikereinek, hogy — beavatott tényezők szerint ezeknek egy részét külföldiek, elsősorban hazájukból kiutasított, vagy otthonukban lehetetlenné tett németek érték el. — Ezek a német mérnökök, akik régebben nagy vegyipari vállalatoknál dolgoztak és sokszor évekig tartó kísérletek után közeledtek céljukhoz, külföldön telepedtek meg és ott értékesítik eddigi tapasztalataikat, amelyeket a hazai gyárak költségén szereztek. Néhány igen neves ember megtelepedett Olaszországban is, ahol a vállalatok tárt karokkal fogadták és különösen a szankciók óta hatalmas összegekkel segítik elő munkájukat.

Mint mondtuk, ezeknek a munkáknak egyrésze máris befejeződött, másik része pedig befejezés

előtt áll. Ha sikerül keresztülvinni, amit a vegyészeti gyárosok vezetői remélnék, akkor Olaszország a jövőben sokkal kevésbé lesz ráutalva a külföldi behozatalra, mint eddig és különösen a katonai szükségletek terén csaknem teljes önállóságra tesz szert.

Három olyan szenzáció is találmányról beszél nek, amelynek sikere gyökereiben változtatná meg az olasz külkereskedelmet. Ezek: a gummi, a benzin és a nehéz olajok pótlóanyagainak feltalálása. A találmányok lényegét természetesen hétepcsétes titokként őrzik, de annyit mégis elárulnak, hogy mindhárom már a nagyban gyárthatóság állapotában van.

Mesterséges gummit már máshol, például Németországban is csináltak, de ez drágább volt a valódinál. A mesterséges olasz gummi a valódinak csak negyedrésszébe kerül majd, miután egy eddig teljesen használhatatlan hulladékból állítják elő. Ha beváltja a hozzáfűzött reményeket, úgy forradalmi jelentőségű lesz a mesterséges benzin, amely a beavatottak szerint tulajdonképpen nem is benzin és mégis az! Ezt éppoly kevéssé értjük, mint az olvasó, viszont a titok ismerője ennél többet semmi szín alatt sem akar elárulni! A pótnéhézoilajáról pedig csak annyit tudunk, hogy már meg is kezdték gyártásukat.

A gyárak laboratóriumaiiban éjjel-nappal dolgoznak és a vállalatok semmi pénzt sem sajnálnak, ha pótlóanyagokra vonatkozó kísérletekről van szó. Jó pótlóanyag-ötletekkel rengeteg pénzt lehet keresni Olaszországban. A sikerekről kiszivárgott hírek persze megmozgatták a nemzetközi ipari kémiszerveket, amelyek legügyesebb embereikkel árasztják el az iparvidékeket. Az olasz hatóságok azonban résen vannak és megfelelő kémelhárító osztagokkal védekeznek a nemzetközi spionok kitűnően megszerzett társasága ellen.

Miért szabadítottak fel mindössze kilenc ipari nyersanyagot?

Még mindig általános a megütközés a kormány gazdasági bizottságának azon jelentőség-teljes határozata felett, amellyel mentesítette a kontingentálási formák alól a következő ipari nyersanyagokat: Quebraco és más bőrcserző anyagok (378 és 385 vámtétel), juta (479 vámtétel), nyers pamut (500 vámtétel), nyers gumi (309 vámtétel), kaolin és földpát (864 vámtétel), munkálatlan cink (1340 vámtétel), nyers ón (1356 vámtétel) és vörösréz (1409 vámtétel). A határozatot vegyes érzelmekkel fogadták. A gyáriparosok szerint a most felszabadított nyersanyagok évi behozatalának értéke alig éri el az egymilliárd leit, amiből

egymaga a pamut 700 milliót tesz ki, holott a belföldi iparnak legalább 5—6 milliárd lei értékű nyersanyagra van szüksége. Eppen ezért nem tudják megérteni, hogy a kormány miért tett különbséget az iparágak között és nem szabadított fel minden nyersanyagot a kontingentálási rendszer alól.

Kereskedelmi körökben örömmel üdvözik az új rendeletet, de azzal a feltétellel, hogy az első kilenc áru felszabadítását rövidesen a behozatal teljes szabadsága fogja követni. Mindamellett azokat a kereskedőket, akik még kontingentálási alapon behozott áruval rendelkeznek, az új helyzet érzékenyen sújtja, mert ezért a drágábban beszerzett áruért már nem kaphatják meg azokat az árakat, amelyeket kalkulálnak. Másfelől viszont egyes körökben azzal számolnak, hogy az import részből szabadadtatására

a fekete tözsdén lenné fel fognak szólni az árfolyamok,

mert ha a Banca Nazionale a korlátozott behozatalra sem tudott elegendő devizát adni, a behozatal felszabadításával még kevésbé lesz annyi devizája, hogy minden fizetnivalót folyósítani tudjon.

Új fogyasztási illetékek a látóhatáron.

A rendszerint jó információkkal rendelkező bucureşti-i ipari körök tudni vélik, hogy a hét folyamán a hivatalos lapban több gazdasági természetű rendelkezés jelenik meg, amelyeket a felhatalmazási törvény alapján hoz meg a kormány. Így első sorban egy olyan rendeletről van szó, amely szerint az 1936. április 1-én életbe léptetett és az új fogyasztási taxákról szóló törvény hatályát több más árucikre is kiterjesztik. A kérdést a pénzügyminisztérium a legnagyobb diazkrécióval kezeli és semmiféle felvilágosítást nem volt hajlandó adni a készülő törvényrendelet tartalmáról. Így közelebbről nem sikerült megtudnunk, hogy melyek azok a cikkek, amelyek a jövőben fogyasztási taxa alá fognak esni. De hogy az erre vonatkozó rendelet — talár még a héten — napvilágot lát, kétségtelen.

GYORSAN VISSZA A PAPIRHOZ.

Csöröge autót akar venni és az egyik képviselő rendelkezésére bocsátott neki egy kipróbálható turakocsit, sofőrrel együtt.

A sofőr kihajtott az országútra, aztán hátrafordult Csörögehez és így szólt:

— Most fékpróba következik. Amint látni tesszik, körülbelül nyolcevan méternyire innen egy papírdarab fekszik. Nekieresztem a kocsit hetven kilométeres sebességgel s a papír előtt egy méterrel megállok.

A fékpróba nagyszerűen sikerült. A papír előtt tényleg simán leültak és a sofőr ismét hátrafordult:

— Most 120 kilométeres sebességgel ereszttem neki a kocsit s a vasúti sorompó előtt 10 centiméterrel megállok.

Szédtő rohanda következett. Már-már úgy látszott, hogy belerohannak a sorompóra. Csöröge behuntya a szemét, de nem történt semmi. Egy zökkenés és az autó engedelmesen megállt. A sofőr nyugorogva hátrafordult és alázatos hangon kérdezte:

— Most hova menjünk?

Csöröge sapadt arccal nyögte ki:

— Gyorsan vissza a papírhoz!

Nagy visszaesés a hazai vas-kereskedelemben.

A vaspiacon az új illetékek bevezetése miatt történt áremelkedés óta az árak nem változtak, ellenben a forgalom nagymértékben visszahanyatlott. A legnagyobb visszaesés az építésnél - használatos vasanyagoknál van. Itt

a fogyasztás hetven százalékkal alatta maradt a tavalyi fogyasztásnak.

A vastraverzek forgalma csak 10-20 százalékát éri el a tavalyinak. A nagyarányú visszaesés természetesen szoros összefüggésben áll az építkezési kedv hanyatlásával. De nemcsak ezen a téren van visszaesés a vasárak forgalmában, hanem például a falusi lakosság szükségletére szánt cikkek kereslete is 40 százalékkal csökkent.

AMIT MEGTEHETSZ MA...
Kis, köpcös úr állított be minap a könyvkereskedésbe és használt, de jó állapotban lévő büntető-irodalmi könyvet kért.

Az üzlet tulajdonosa személyesen emelt le a polcokról egy gyönyörű példányt és átnyújtotta. A kis köpcös futó pillantást vetett a könyvre, aztán be-mondta nevét, pontos címét és így szólt:

— Kérem, küldesse el a lakásomra, majd otthon fizetem.

A kereskedőnek aznap nagyon sok ügyes-bajos dolga akadt és csak másnap délután küldte a könyvet. A kifizetőgyerek este felé tért haza, kezében még mindig ott volt a becsomagolt portéka. A kereskedő csodálkozva kérdezte tőle:

— Mi az? Miért hozta vissza?
A kifizetőgyerek szomorúan legyint:

— Elkéstem. Már túl késő.

Elveszett tizetember az, aki szavát egy izben is be nem tartja...

Az Argus írja:
Az angol miniszter fia elárult néhány pénzügyi tervet barátainak. Ezek börtön játékhöz kezdtek, hogy a kapott adatok alapján hasznot szerezzenek maguknak. A titok kipattant, a miniszter lemondott a visszavonulási politikájától. Jegyezzük jól meg: a miniszter semmiféle hasznot nem szerzett, csupán annyit tett, hogy a tervet fiának elmondta. Mégis befejeződött politikai pályája. Angliában a közoktatás a felelősség elvét tanítja. Az elemi iskolától kezdve a tanulók a megbízást hűségesen teljesíteni tartoznak. Társaik ellenőrzik őket. Így van ez minden iskolában. A politikus is kell vonja nyomban hibáinak következményét. Elveszett tizetember az, aki szavát csak egy izben is be nem tartja. Meg van az oka, miért idézzük Thomas miniszter lemondását.

ANNYI BAJ LEGYEN!

Pöfög úr napok óta erősen udvarolt egy nőnek könyörgött neki, hogy legyen az övé.

— Pöfikém, — mondta végre a nő — a magamé, de egy nagy akadály van.

— Mégpedig?

— En férjes asszony vagyok.

— Annyi baj legyen, — legyintett Pöfög úr — nekem viszont feleségem van.

Az aranyfront sok helyen meglazult...

Az Adeverul írja:
Mire valószínűbb formában beszélnek a francia frank árfolyamának csökkentéséről. Ma még senkinek pontos idejét nem lehet eldönteni. Nem tudhatjuk: közel van-e, vagy késni fog. Csupán annyi bizonyos, hogy a francia közvélemény egy része a devalorizáció mellett van, a közvélemény másik része pedig nem lehet tudni, mikor látja be a leértékelés szükségességének igazságát. Nincs még határozott formája a devalorizációnak, mely semmi esetben sem fog oly következményekkel járni, amilyenek következményekkel régebben járt volna. Nincs ki-árva, hogy az összes valuták újabb stabilizációjának ügyét is felvetik egyúttal. Az aranyfront sok helyen meglazult. Franciaország volt az aranyvaluták legfőbb biztosítója, így a franciaországi változtatás fontos következményeket vonhat maga után. Csehszlovákia és Belgium az aranypolitikát még feleadták, legutóbb Lengyelország tett hasonló lépéseket. Románia formailag az aranyfront mellett maradt, gyakorlatban azonban 1932 óta elhagyta. Van stabilizált leltünk s valuta-felárakat is alkalmazunk. A két fogalom ellenkezik egymással. Meg kell ragadnunk majd a kínálkozó alkalmat és igénybe kell vennünk a francia frank aláértékelésének előnyeit.

Építési rendőrséget állítanak fel Bucureşti-ben

Megdöböntő ténymegállapítások a cotroceni-i haláltribün építésének kullaszai mögül.

Videant consules!

A cotroceni-i haláltribün építői, akik eddig kunkul tagadták bűnösségüket, a legutóbbi helyszíni kihallgatások alkalmával megtették az első beismerő vallomást. Látták ugyanis, hogy minden tagadás hiábavaló és azért beismerték, hogy a tribünöket valóban vétkes könnyelműséggel állították fel.

Az összedőlő tribün még egy nagyobb szélvi-harnak sem lett volna képes ellentállni.

A beomlás a közepén történt, ami kizárja, hogy a szerencsétlenség túlterhelésnek lett volna a következménye. A közepén ugyanis csak igen gyenge támasztó oszlopokat alkalmaztak. A tribün középső részén a támasztékok már azért sem foglalhattak el nagy helyet, mert a tribün alát büffét akartak be-rendezeni.

A vizsgálat szenzációs adatokat derített ki és ezek rávilágítanak azokra a politikai okokra is, melyeknek következménye volt az, hogy a tribün építését Drutu kapta meg.

Megállapították azt is, hogy a haláltribün építését június 8-án a kora reggeli órákban fejezték be és hogy azt a város vezetősége nem is vette át.

Június 9-én Drutu a szerencsétlenség ellenőre is, minden akadály nélkül visszakapta kancúcióját, amelyet a pályázat benyújtásakor letétbe helyezett.

Ötmillió nyeresége volt a cotroceni-i emelvények építőjének

A cotroceni-i tömegkatasztrófa vizsgálatáról jelentik, hogy a szakértői és hatósági megállapítások szerint az emelvények építését szakértelem nélkül tervezték és hajtották végre. Azt is kiszámították a vizsgálat során, hogy Drutu hádogos, akinek, mint vállalkozónak az emelvény építését kiadták.

hatvan százalékos nyereségre tett szert a cotroceni-i építésekben.

Tehát ha nyolcmilliót vett fel a tribünépítésért, akkor ebből közel ötmillió nyereséget szakított ki magának, a fővárosi intéző közegek jóvoltából. Ki-

A visszafizetést egy már előzetesen kiállított bizo-nyítvány alapján foganatósították, amely igazolta, hogy Drutu az építkezést rendesen megcsinálta és azt át is adta.

Ismeretes, hogy a büntetett előéletű Drutunak ács munkák végzésére semmiféle képesítése nincsen, mert iparendelvénye csakis bádógos munkákra szól. Éppen úgy kiderült az is, hogy Cozianu mérnöknek, aki a tribün megterhelési lehetőségeit kiszámította, elektrotechnikai oklevele van csak.

Az ország vezető építész köreiből nagy felhá-borodás uralkodik, mert

a haláltribün építését szakemberek mellőzése-vel kontároknak adták ki.

Elhatározták, hogy a kormánynál sürgetik az épi-tési rendőrség megvalósítását. Ennek a rendő-rségnek lesz feladata az összes középítkezéseket fel-ülvizsgálni, valamint megállapítani azt is, hogy a felhasználásra kerülő anyag minősége megfelel-e.

Fővárosi lapok jelentése szerint Donescu fővá-rosi polgármesternek a borzalmas katasztrófa után azt tanácsolták, hogy mondjon le állásáról. Donescu azonban ezt a tanácsot nem fogadta meg, hanem Carol királynál kihallgatásra jelentkezett azért, hogy a tribünbeomlással kapcsolatos munkálatok körül a szerezpét tisztázza. Az uralkodó azonban a főpolgár-mestert nem fogadta kihallgatáson.

hallgatták azt a szenátort, aki Drutut a fővárosnál az építési munkálatok elnyeréséhez protezsálta.

A tömegkatasztrófának az a közizgatási kö-vetkezménye van, hogy számba vessük a főváros műszaki vezetőinek a képzettségét. Megvizsgálják, hogy az építkezéseket felülvizsgáló és átvevő-bizott-ság tagjai értenek-e egyáltalában a munkák átvéte-léhez s mire van képesítettek. A bizottság tagjait valószínűleg ki fogják cserélni. A szomorú történet tanulságának a levonásaképpen, a belügyminiszter elrendeli, hogy az összes sporttelepek emelvényeit szakértőkkel felül kell vizsgáltatni.

— Felhívás a vendéglősökhöz és korcsma-ro-sokhoz. Az arad-i és megyei vendéglősök és korcs-márosok szindikátusa ezúton közli tagjaival, hogy hosszas utánjárás eredményeként újból kieszközölte a komerc kártyajátékok pénznélküli játékjogát. Ezek szerint tehát a kávéházak, vendéglők és korcs-mák újból beszerezhetnek kártyákat a dohánytőz-széből a régi 172 leles árban és azokat nem kell viz-szaszolgáltatni. A 432 leles kártyák beszerzése csak-is az egyletekre és klubokra kötelező. Mindennemű felvilágosítással a szindikátus vezetősége készség-gel áll rendelkezésére tagjainak a hivatalos órák ide-je alatt.

— Kisiparosok vités forgalmi adója. A pénz-ügyigazgatóságokhoz fontos rendeletet küldött a pénzügyminisztérium a kisiparosok forgalmi adójá-nak rendezéséről. Ismeretes ugyanis, hogy az el-múlt évtizedben kiadott miniszteri rendelkezés kö-teleztette a forgalmi adó fizetését azokra a kis-iparosokra nézve, akik öt loerővel kevesebb üzemi erővel és 1-6 munkással ugynevezett széria-munkát végeznek. Mivel a rendeletnek nem volt törvényereje, a kisiparosok jórésze nem fizette meg a forgalmi adót, ezért sok esetben kényszerű eljárás indult a forgalmi adót nem fizető kisiparosok ellen. A kis-iparosok természetesen megfélembesték a kirótt bírságot, mire egy újabb pénzügyminiszteri rendelet-et adtak ki, amelynek értelmében csak abban az esetben jogosultak a kisiparosok felebezni, ha az illetékes hatóságok a forgalmi adó behajtása végett foglaltak náluk és a foglalásról jegyzőkönyvet vet-tak fel.

Hajmosó

„hajszáritó

készülékek és más

fodrászati

cikkek

olesón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

DER DICHTER.
Der junge Maler ist Dichter und haelt sich für eine grosse Leuchte der Dichterkunst.
— Nach meinem Tode wird man vor dem Hau-se, in dem ich wohne, eine Tafel anbringen! — sagt er stolz.
— Ja, — mint darauf sein Freund, — auf der Tafel wird stehen: „Möbliertes Zimmer zu vermie-ten!“
— Az italog repülőbéllyeg-illetékének ellenőrzé-se. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya fel-hívja az italméréssel foglalkozó egyéneket, hogy az italog beszerzésénél vigyázzanak arra, hogy a meg-vásárolt áru után előírt repülőbéllyeg-illeték lerová-sa szabályszerűen igazoltassék. Az ide ráragasztott vignettán jelezni kell a repülőbéllyeg illetékének be-fizetését, vagy, ha ez nem történt meg, bélyeget kell felragasztani.

Milyen kereskedelmi szakmában kötelező a tanoncszerződés megkötése.

A Cluj-i kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az alább felsorolt szakmabeli kereskedőknek, hogy a folyó évi május 1-én életbe lépett új ipartörvény értelmében a jelenleg alkalmazott és a jövőben alkalmazandó tanulóikkal szerződést kötelesek kötni a két példányban az illetékes munkakamarához beterjeszteni. Akik a rendelkezés ellen vétetnek, a törvény 24, 46, 177 és 178. szakaszai alapján súlyos büntetés alá esnek.

A következő szakmába tartozó kereskedők kötelesek tanulóikkal szerződést kötni: szatócás, korcsmáros, vaskereskedés, festék-áru kereskedés, gyertya kereskedés, tej és túró kereskedés, kávé, tea és egyéb aromás árukkal való kereskedés, bor és szeszitalok eladásával foglalkozó kereskedés, ruházati cikkekkel való kereskedés, kályha raktárok, terakott és fajance áru raktárok, könyvüzletek, vászonáruraktárok, bőrkereskedések és vászonkereskedések.

TESTVÉRKÉK.

Kriznél, aki egyik kisebb vidéki városkában lakik, látogatóban van Kraz és az udvaron két kis gyereket lát játszadozni.

— Miféle két gyerek ez? — kérdi Kraz.

— Ezek — feleli kajánul hunyorgatva Krix, — testvérek. Az egyik a szomszéd Maxnéé, a másik a cselédünké.

— Lemez- és furnírgyártat állít fel a Lomási. Forestiera Lomas S. A. faipari vállalat Bucurestiben falemez és furnírgyártat állít fel. A Lomási az új üzem részére már megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit. A Forestiera Lomas ezévi közgyűlését június 25-én tartja meg Bucurestiben. A vállalat 1935. október 1-én lezárt mérlegében 30 millió lei részvénytőke és 52.082.697 lei tartalékok mellett 2.531.312 lei tiszta nyereséget mutat ki, a melynek egy részét az előző évről áthozott 1.435.893 lei veszteség fedezésére fordítják.

MELY GYÁSZBAN.

A kis Jancsi életében először lát négert. Jól megnézi, aztán megkérdezi tőle:

— Mondja, bácsi, kit gyászol?

Hivatalos becslés szerint 300 ezer vagonra tehető az idei búzatermés.

Bucuresti-ből jelentik: Az idei búzatermést hivatalos helyen 300.000 vagonra becsülik. Ebből 200 ezer vagonra szükség van a belföldi fogyasztás céljaira, 50 ezer vagon kell vetőmagnak, úgy, hogy tisztán elméleti számítással 50.000 vagon marad kivitelre. Minthogy azonban még mindig lehet számítani vetéskárookra, a kivihető búzamennyiség alig fogja meghaladni a 35—40 ezer vagon.

OLASZ VICC.

— Mondá papa, miért mondjuk „la radio”; miért nőnemű a rádió?

— Mert mindig ő beszél...

BÉCSI VICC.

Közvetlenül a Phönix összeomlása után baj lett egy Donau Aktiengesellschaft nevű céggel is.

— Es waere gut, — mondta egy bécsi bankár, — die beiden Firmen fusionieren zu lassen.

— Und mit welchem Namen? — kérdezték tőle.

— Mit welchem Namen? Fö nix und Do nix.

Új gépbehozatali határozatok.

Bucuresti-ből jelentik: A legfelsőbb kontingenciális bizottság a hó 12-iki ülésén kimondta, hogy a II. évnegyedi beviteli engedélyek kiadásánál előnyben részesíti az ipari gépek, gépkatrészek és eszközök bevitelére vonatkozó kérvényeket. Az engedélyeket a kérvényezett viszonylatban adják meg, még akkor is, ha nem volna elegendő diszponibilitás. Ilyen esetekben a kérelmet átteszik a Nemzeti Bankhoz, amely a transzfervizumot azonnal megadja, mielőtt az illető viszonylatban diszponibilitás jelentkezik. A másik megállapított elv az, hogy a meglevő diszponibilitások keretében elsősorban az állam és a közüzemek beviteli igényeit elégítik ki, aztán kerül sor a a közlajvállalatokra és legvégül a magánkereskedelmre.

Pénzügyminiszeri körrendelet az iparkamarai addicionális adóról

A pénzügyminiszter a következő körrendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz:

A legfelsőbb gazdasági tanács létesítéséről és a szakkamarák átszervezéséről szóló törvény értelmében, a kereskedelmi és ipari adók után fizetendő addicionális adóknak a kereskedelmi és iparkamarákat, valamint a mezőgazdasági kamarákat megillető része 0.50 százalékról 1 százalékra emeltetett. Az említett törvény 11. és 132. szakaszainak megfelelő-

leg, az 1 százalékos kvótából eredő összegek havonta a következőképpen osztandók fel:

78 százalék a megfelelő kamarának, 12 százalék a megfelelő kamarák szövetségének és a fennmaradó 10 százalék a legfelsőbb gazdasági tanácsnak juttatandó. A kvótának ilyen alapon történő kiszámítása és elosztása ez év április 1-ével kezdődik.

Az 1935—36. évi kivetéseknek 1936—37-re való áthozatalánál fenti intézkedések szem előtt tartandók.

Erélyes akciót indít a kontárok ellen az oradea-i munkakamara

Az oradea-i munkakamara interimár bizottságának legutóbb tartott ülésén Moga Mateinek, az iparosszekció elnökének javaslatára behatóan foglalkoztak a kontárkérdés problémájával.

Hentiu, Chis és Balogh tagok szólaltak fel a vita során és rámutattak arra, hogy a kontáriparosok működése valóságos rendszerré fajult, míg az iparigazolvánnyal rendelkező iparosok nagy terhet kénytelenek viselni, mert a kontárok mindenféle közteherviselés alól kivonják magukat. Ilyen körülmények között a kontárok jóval olcsóbban vállalhatják a munkákat és tisztességtelen versenyt fejtenek ki a legális iparosokkal szemben.

E türehtetlen állapot megszüntetése érdekében a munkakamara a következő intézkedéseket foglaltatott:

1. Kérni fogja a közigazgatási és rendőrség szervek közreműködését a kontárok leleplezésére.
2. A munkaügyi felügyelővel együtt razziákat fognak rendezni.
3. Mindezen intézkedések végrehajtására megfelelő számú személyzetet jelölnek ki.
4. A munkakamara a napilapok útján is felhívja a közönséget, iparosokat és munkásokat, hogy a kontáriparosokat jelentse fel.

Kereskedők az áruházak ellen

Régóta vajdó nemzetközi probléma az áruházak kérdése. A kereskedelmekben főleg a kiskereskedők féltékenyen nézik az áruházak egyre terjeszkedő üzleti versenyét és minden kereskedelmi érdekképviselőben felvetették a kérdést, hogy mit kellene ez ellen tenni.

A magyar kereskedelemügyi minisztérium is foglalkozott az áruházak tevékenységének elbírálásával és arra a meggyőződésre jutott, hogy

főleg a kiskereskedők szociális szempontjainak érvényesítése megkívánja az áruházak üzleti tevékenységének szabályozását.

Az áruházak, vagy mint szaknyelven mondják a sorozatos üzletekkel rendelkező és árusítással foglalkozó vállalatok, egyre jobban terjeszkednek. Kereskedelmi programjukban az áruk legkülönbözőbb fajai szerepelnek és külföldi mintára — az áruházak tulajdonosai előtt az a cél lebeg, hogy a vásárlók mindent egy helyen szerezhessenek be. Természetesen ez a törekvés ellentétes a kereskedők érdekeivel és a kisebb forgalom következtében nem tudják az áruházak árait tartani, másrészt szükségképpen nagyobb rezssivel dolgoznak.

A különböző kereskedelmi érdekképviselők többször foglalkoztak az áruház és a kereskedő harcával. A kereskedelemügyi minisztérium pedig elhatározta, hogy minden jogos igényre tekintettel lesz és megkeresi azt a középárányost, amelyik lehetővé teszi a közönség szempontjából kívánatos olcsóbb beszerzési források további fennmaradását, egyben azonban bizonyos megszorítások révén megvédi a kereskedelmet, elsősorban pedig a kiskereskedők tekintélyes rétegét.

A kereskedelemügyi minisztérium el is készi-

tette a rendelet tervezetét, amely pontosan körülírja az áruházak üzleti, illetve kereskedelmi tevékenységét is.

A rendelettervezet leglényegesebb pontja az, hogy

minden új áruház nyitását ezentúl külön miniszeri engedélyhez köti, ugyancsak engedélyhez köti áruházak élelmiszerosztályának létesítését is.

Megszorítja az áruházak vendéglátóipar üzését és kimondja, hogy áruházak nem tarthatnak üzemből olyan vendéglőt vagy kávéházat, amely uccára nyílik. A meglevő áruházaknál minden új osztály létesítését külön miniszeri engedélytől teszi függővé.

Kétségtelen, hogy nagyon nehéz ebben a kérdésben megtalálni az igazságot. Annyi ellentétes érdek ütközik össze, hogy szinte lehetetlenség megtalálni a kibontakozást. A közönség érdeke bizonyos mértéki ellentétes a kiskereskedelem érdekeivel, a nagykereskedők neutrális állásponton vannak, az áruházak pedig iparkodnak saját szempontjaikat érvényesíteni.

Ha kialakult a kereskedelmi kormányzat végleges tervezete, akkor összehívják az érdekképviselőket. Ezek a megbeszélések kora ősszel megindulnak.

Több kereskedelmi érdekképviselőnél tisztában vannak ugyan azzal, hogy ez a kérdés szabályozásra szorul, de egyúttal majdnem minden kereskedelmi érdekképviselő állást foglal a kereskedelmi szabadság jogának érvényesítése mellett.

A LEGJOBB ALKALOM.

— Gyermekem — mondotta a mama — legyetek esendben, mert nagyon fáj a fejem és a kezemet se tudom megmozdítani!

— Hallottad? — suttogja Pista a bátyjának. — Most volna a legjobb alkalom a mamának megmondani, hogy beverted az ebédő ablakát...

PARISBAN AKTUALIS.

— Miért vett be Léon Blum három nő is a kormányba?

— Azok fogják szűlni a törvényjavaslatokat.

KONOK BÜNZÖZ.

A büntetőjárásbírósdágon a bíró feddően szólt rá a vádlottra:

— Ön tehát megcsókolta a panaszosnőt és amikor az sírni kezdett, még egyszer megcsókolta. Hogy lehet ilyet tenni?

— Bíró ur, kérem, azt hittem, hogy örömben sír!

Sztrájk a braşov-i asztalosiparban.

A braşov-i asztalosiparban szerdán sztrájk tört ki. Az asztalosmunkások és munkaadók kollektív szerződése május elsején lejárt a még előzőleg tárgyalások indultak meg a munkaügyi felügyelőség közvetítésével a szerződés megújítására. A munkások béremelést követeltek, mégpedig a jobban fizetett asztalosmunkások csoportjára nézve 25, az alacsonyabb bérű munkáscsoportok részére meg 35 százalékos arányban.

A munkaadók részéről a három legnagyobb bútorgyár, a Scheeser, Zink és Hubbes-gyár képviselői tárgyaltak a munkások képviselőivel. Amíg azonban az utóbbi üzem legfeljebb 8 százalékos béremelésbe hajlandó belemenni, a két előbbi gyár elzárkózott mindenféle béremelésről. Ilyenképpen a békéltető tárgyalások meghiusultak s ennek a három nagyüzemnek munkásai sztrájkba léptek, hogy megpróbálják kiharcolni követeléseiket.

Több kisebb asztalosüzemben a tárgyalások még folynak a munkások és munkaadók között, így tehát a sztrájk egyelőre nem általános jellemző.

Samoil szenátor mondotta Aard-on:

„Ki kell küszöbölnünk érdekképviselőteinkből a politikát”...

A Kisiparosok Országos Szövetségének eszévi közgyűlése erősen tiltakozott a rendszer ellen, amely a cotroceni-i szerencsétlenséget előidézte. — „Bihor-megyében több a kontár, mint a rendes iparos”.

„Bárcsak több Szabó Bénije lenne Románia iparosságának”...

A Kisiparosok Országos Szövetsége néven Bucuresti székhellyel működő iparos érdekképviselői szervezet aradi csoportja vasárnap délelőtt évi rendes közgyűlést tartott, mintegy hatvan iparos részvételével. A közgyűlésre Aradra érkezett Samoil Alexandru szenátor, a szövetség országos elnöke is, aki a hivatalos üdvözlések után beszédet mondott. A szenátor hangsúlyozta, hogy a szövetség legfőbb célja az iparos érdekek minden más szemponttól független megvédése és éppen ezért az iparosság minden törekvésének oda kell irányulnia, hogy

„kiküszöbölje érdekképviselőitől a politikát”.

„A szervezet — mondotta emelt hangon a szenátor — nem ismer nemzetiségi vagy vallási megkülönböztetést a számára. Csak a román állampolgár érdekei mérvődnek. Nincs helye az iparosság szervezésében politikumnak és ezt minden más törekvéssel szemben állania kell az iparostársadalomnak. Rámutatott arra, hogy az ország iparának fejlődése egyet jelent az ország fejlődésével, majd az új ipar-törvényről beszélt és megemlítette, hogy Roman V. ler ismeretes ipartörvény-tervezetével szemben

„az egész ország iparossága egy emberként vette fel a harcot”.

Mint az iparosság legfontosabb létérdekét érintő célt említtette meg a szenátor a kontárok elleni küzdelmet, mert a kontárság az iparosság átka. Mint kirívó példát hozta fel a szenátor a cotroceni-i tömegkatasztrófát, amelynek — amint az igazolást nyert, — elvárban az volt az oka, hogy kontárnak juttatták a

haláltribútum építését. Ennek a felháborítóan megdöbbentő tömegszerencsétlenségnek intő példaként kell szolgálnia, hogy a közintézmények árlejtéseinek meg-honosodott áldatlan rendszernek meg kell szűnnie. Beszédének befejezésekor külön hangsúlyozta a szenátor, hogy

„A Kisiparosok Országos Szövetsége a kisebbségi iparostársadalommal karöltve dolgozik”.

Samoil Alexandru nagy beszédét élénk tetszéssel fogadta a gyűlészámú hallgatóság.

A gyűlés további folyamán több felszólalás hangzott el, amelynek keretében Gutu Simion timisoara-i delegátus Szabó Bényt támadta. A minden ok és indoklás nélkül elhangzott támadás élénk visszahatást keltett a gyűlés résztvevői között. Samoil Alexandru maga volt az, aki a méltatlanul megtámadott Szabó Bény védelmére kelt és a tilreltelenségtől túlfűtött timisoara-i delegátust rendre utasította. „Bárcsak több Szabó Bénije lenne Románia iparosságának”, — mondotta Samoil szenátor.

Több felszólalás után a közgyűlés jóváhagyta a Kisiparosok Országos Szövetségének aradi vezetősége által az aradi munkakamarához intézett átiratát, amely az aradi ipartestület vagyonának átvétele ügyében tiltakozást jelentett be. Az átiratban annak az álláspontjának adott kifejezést az aradi szövetségi fiók, hogy vajjon nem alkotmányellenes-e az ipartestületi vagyonok átadásának elrendelése. Abban az esetben, ha a semmitörvényű kedvezően döntene az ipartestületi vagyonok elvétel-

nek ügyében a kisiparosok szövetsége a további teendőket később határozza meg.

A megjelent iparosok élénk érdeklődés mellett tárgyalták a kontárkérdést, amelyhez többen között Virág Ferenc asztalos szót hozta. Az egyhangúlag elfogadott határozati javaslatban erősen tiltakoznak az ellen a rendszer ellen, amely a cotroceni-i szerencsétlenséget előidézte. Felemlítették, hogy a kontárok annyira elszaporodtak az országban, hogy Bihor megyében több már a kontár, mint a rendes iparos.

Mivel a tárgysorozat több pontját nem tudták letárgyalni, július 12-én folytatódólagos ülést tartanak.

★

Két sajnálatos körülményt kell megemlítenünk, amelyeknek eliminálásáról az országos szövetség aradi fiókjának föltétlenül gondoskodnia kell.

Az egyik, hogy az évi közgyűlésen, bár annak illusztrális vendége, Samoil szenátor, igazán megérdemelte volna, hogy nagyszámú iparos hallgassa meg valóban szép, tartalmas és minden részletében indokolt beszédét, mindössze 70 iparos jelent meg. A részvétlenségnek csak részben oka, hogy az aradi iparosság nem túlzottan érdeklődik saját ügyei iránt, mert ha kellő propaganda előzte volna meg Aradon és a megyében a közgyűlést, bizonyára gyűlést, mivel erre az időpontra alig 10 résztvevő többen jöttek volna el. A reggel 9 órára meghirdetett közgyűlést, mivel erre az időpontra alig 10 résztvevő jelent meg, csak délelőtt 11 órakor lehetett megnyitni.

Másik súlyos hiba, aminek megszüntetéséről szintén sürgősen gondoskodnia kell az aradi fióknak, a közgyűlésnek július 12-re való halasztása, ami azért történt, mert az aradi fiók pénztárnoka öt év óta nem számolt el és így nem tudták a pénztári jelentést előterjesztani és a felmentvényt megadni.

ÖNBIZALOM.

Az örmester megkérdezte az egyik önkéntestől:

— Hé, önkéntes ur, mi maga civilben?

— Örmester urnak alázatosan jelentem, középiskolai tanár.

— Maga?

— Én.

— Uristen, — kapott fejéhez az örmester, — mi lehetnék akkor én?

DILEMMA

Irta: MORIOZ ZSIGMOND.

Az asszony felöltözött, hogy a hivatalba menjen.

Előbb mindent elkészített az ebédhez, mert ren-des asszony volt. Az ura is hivatalba jár, s mikor hazajöttek, akkor sietve összehajította az ebédet, akkor ettek, mikor készen volt.

Odanézett az urára, aki a szőnyeget kefélte. A ura is beállott a háztartásba, mert cselédjük nem volt és a takarítás bizonyos részét ő végezte. Ő csak kilenc órára ment hivatalba, az asszonynak már nyolcra bent kellett lennie, mert magánhivatalnok volt s ott jobban kihasználják a munkaerőt, mint a közélet.

— A kávét elkészítettem, — mondja az asszony s feltette a kalapját.

— Jó.

— Az edényt csak hagyja, majd én délután elhozogatom.

— Az mindegy, — mondta a férfi.

— Dehogy mindegy. Hogy volna mindegy. Hi-e víz nem lehet jól mosogatni, csak összem-ogatja az edényt.

A hivatalban már mindenki bent volt. Az asszony el is pirult, mindig ő a legutolsó. Sietveült asztalához és elővette az odakészített iratokat.

De mi van a Wellisch-sel, ugy tesz, mintha nem látta volna észre, hogy ő megérkezett. Wellisch elhajlik az iratokba és máris összead. Persze, az összeadást nem lehet megszakítani.

A főnök átmegy a szobán, nem lehet tűnődni. A legszorgalmasabb arcával hajlott a kártyákra s úgy szortírozta a postát, mintha két ónténé valahányszor bejöhét a hivatalba és kezébe vet-ezeket a dolgokat.

A főnök kiment és Wellisch nem állott fel. Am jött hozzá, nem hajolt feléje és nem érezte a ruhán a hajszálak-közt a lehelletét, míg a fiúle-né neki, hogy: jó reggelt, kis drága.

Nem nézett felé, de szinte látta, hogy dolgozik, ráhajolva az ivre s előbb felülről lefelé, most alulról felfelé összeadja a számokat. Látta a különös ceruzahullámokat, mert úgy szokott összeadni, hogy körkörös mozdulatokat tesz a számsorok felett. Van ennek valami titka, azért 'ad össze oly rendkívül gyorsan, mert számcsoportokat alkot a ceruzájával s mindgyárt eredményeket ad a végösszeghez. Imponáló agy, hiszen azért is tudta neki elfelejtetni, hogy a Wandával...

Persze a Wandának könnyebb dolga van, mert nem asszony, szabadabb. Könnyen tud elmenni moziba, vacsorázni s tovább... Csak hát persze a Wanda ezt megfizetteti. Azért jött át hozzá Wellisch.

Ezt mind és még nagyon sok mindent naponta végig szokott gondolni, míg a kartotékba bevezeti a levelezés adatait.

Most nem is tudja, mert az összes idegében rémületes izgalmat érez. A keze úgy remeg koronként, mintha lár rázna.

Tíz órakor nem bírja tovább.

Feláll s azt gondolja, hogy átmegy a szobán tintetösm és ok nélkül. Csak azért, hogy megmutassa magát, hogy azért még él.

Na és a Wanda kicsi. Kis szőke bestia, rövid orra van, erős álla, széles szája és tegnap előadást tartott arról, hogy a filmszínészeknél egy új száj alakult ki. Új divat van a szájban. Már nincs klasszikusra festett ives száj, ráfestett ajak. Most a vérszívó állati és bestiális száj uralkodik. Vagyis az övé.

Az valóban olyan, vérszívó, legalább is pénzhabzó és perverz. Felvillan előtte ez a száj és azt gondolta, hogy „undorítóan perverz.” Ezzel szemben neki viszont ugynevezett királynői termet van. Ez azt jelenti, hogy ugyanolyan magas, mint Wellisch, aki pedig nem tartozik az alacsony férfiak közé. A jelzőt is Wellisch-től kapta aján-dékba s eddig nem törődött vele, bár jól esett munkában kis szímet állott be. Most azért

kellett hordania a leveleket, mindannak, akinek s kezdőbetűje rá volt írva.

Mikor felállott, érezte, hogy Wellisch azt fogja gondolni, hogy azért állott fel, hogy hozzá me-hessen. Nem baj, hadd gondolja. Nem azért megy oda, hogy számonkérje, de számonkéri, érezte.

— No, Wellischkém, mi van? — lépett hozzá.

Wellisch teljesen ártatlan tekintettel és nevetve nézett fel rá.

— Mi az, hogy mi van?

Halkan felé hajolt s annyit mondott:

— Hol a főreggelt?

— Ja? — mondta a férfi s még jobban nevetett.

Ő sietve tovább ment. Nem mintha muszáj lett volna, de ez a nevetés megzavarta. Ez a nevetés olyan volt, mintha gunyos lett volna, mintha kinevette volna, megsértette volna, felháborította és egészen belepirult.

Még ketten voltak a szobában, mind a ketten zsidók, nagyon elnyomott és igen kiszírtatott emberek, de oly vakmerőek és közönyösek, mintha a legjobban ment volna nekik.

— Enak a hó, — mondta Schwartz.

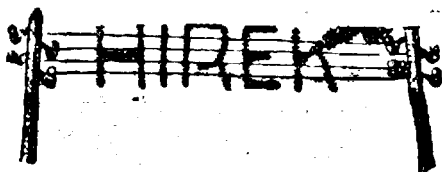
— Nem baj, elolvad és befolyik a maga cipő-jébe, — vágott rá Fink.

Ezen nevettek a további dolgokat.

Mikor bejárta a többi szobát s visszatért a helyébe, úgy ment, mint az álomjáró. Ez a Wellisch határozottan sért. Máskor vele szokott menni, legalább is kereste az alkalmat, hogy hozzá csatlakozzon egy darabon. Most meg sem mozdult, hanem úgy dolgozott, mintha élvezet volna csinálni, amit csinál.

Ettől annyira elveszítette a nyugalma, hogy alig bírt magán uralkodni. Egész teste egy ideg-feszültségben remegett. Nem ismert magára. Folyton csak a haját simogatta s a fürtjeit igazgatta a füle fölött. Ahogy lehajította a fejét, a fürtök megint visszahullottak.

Nem igen lehetett beszélgetni, se ábrándozni,

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei. Éves kötéseknél árengedmény.

Redacția și administrația — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration: Arad, Caminul Industrișilor — Iparos Otthon.

— Kényszermunkával kell leróni a behajthatatlan pénzbírságot. Ismeretes, hogy az új büntető törvénykönyv intézkedése értelmében eszentul a büntető ügyekben kirótt és le nem fizetett pénzbírságok kényszermunkára változtatandók át. A törvénynek ez a rendelkezése már életbe is lépett, azonban ezideig nem készültek el azok a munkatelepek, ahol — ugyancsak az új törvény rendelkezései értelmében, — a kényszermunkát az elítélteknek el kell végezniük. Az arad-i büntető járásbírósa most 26 büntetőperben kirótt, behajthatatlan pénzbírság ügyében hozott érdekes döntést. A bíróság úgy döntött, hogy mindaddig, amíg a törvényben előírt munkatelepeket meg nem szervezik, a pénzbírság levágását szolgáló kényszermunka elvégzésére a megyei, illetve községi közigazgatásoknál kell az elítélteknek jelentkezniük. A büntető járásbírósa döntése szerint a kényszermunkára jelentkező elítélteket a megyei, illetve községi közigazgatás használatja fel munkára. Arról, hogy a kényszermunka-kötelezettség ilyen módon való teljesítésére nem jelentkező elítéltekkel mi történik — még nincs döntés.

GESCHAFTSRISIKO.

„Kann ich mal Herrn Goldstein sprechen?“
„Leider nein, er ist zur Zeit nicht im Geschäft.“
„Wird er lange fortbleiben?“
„Das kommt auf die Geschworenen an!“

nert a főnök ajtaja nyitva volt. Az odabent ül a főnök, figyelni őket, tehát dolgozni kellett. De alig udta, mit csinál. Így még soha sem volt: a férfi lobja őt.

Wellisch felállott a kiment. Soká volt kint. Hirtelen ő is felállott és a másik szoba ajtajához ment. Csakugyan rajta kapta Wellisch. Ott állott a leány asztala felett és nagyon vidáman és igen halkán magyarázott neki valamit. Nem vette észre, hogy ő nézi, minduntalan felcagagott. A leány lehajtott a fejét és vele nevetett.

Ugy ment vissza az asztalához, mintha megolvadt volna benne minden. Hiss ezek már megint jöbann vannak.

Most mi lesz? ... Nem értette, mi történt egyik napról a másikra. Hiszen tegnap még semmi sem volt. Ilyen könnyen lehet övele végezni? Ennyi az egész? Ennyi egy asszony? Ez a hivatali szerelem? Megborzongott. Nem ma találta ki ezt a szót, hogy „hivatali szerelem”. Már két hét óta annak nevezte az egyre melegedő barátságot, amit a férfi iránt érzett, de eddig csufondárossan ismételtette magában ... Még ma reggel, mikor eljött hazulról, meleg vérömlések, megnyugtató forróságok bujkáltak benne. Jól esett, hogy az ura annyira nyugodt és közömbös volt, úgy képzelte, ez helyes és természetes. Ő az urát ugyanugy el fogja látni eszentul is, mint eddig, az ebédet megfőzi neki, mihelyt haza ér és együtt ebédelnek. Hirtelensülten csinál, savanyúság van otthon, minden rendben van, nyugodt és sima ut az élet közte és férje között, semmi sem történt, csak éppen neki van egy kis flörtje a hivatalban, ami arra való, hogy egy picit szívesebb legyen a szürke hétköznapi. Nem becsülte túl ezt a kis játékot, ajándéknak tekintette, amit joga van elfogadni, hiszen az élet annyira elmosódó egyhangúság a robot és a háztartás között, hogy kell is valaminek lenni, ami értelmet ad neki. Wellischől nem kíván semmit, de ezt a semmit aztán nem engedi megcsorbítani ... Nem ábrándozik nagy szerelemről, heves összecsapásokról, Wellisch nem is ígért efféle egy tökéletesen kimért, nyugodt egyéniség, akivel nagyon kellemes beszélgetni, igen jó vele sétálni, sokat tud,

— Uj forgalmi adó rendelkezése. A pénzügyminisztérium nagyfontosságú rendelkezést küldött a pénzügyigazgatósághoz a gyapjuszövetek és vasárak forgalmiadójának ügyében. Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium elrendelte ezen áruknak az április elsejei raktárkészlet utáni adómegállapítását. Az újabb rendelkezés szerint azok a nagykereskedők, akik kicsinybeni elárúztatással is foglalkoznak, a törvényben engedélyezett 40 százalékos engedmény külön levonása mellett a törvényben előírt forgalmi adóknak csak a felét kötelesek megfizetni. A fogyasztási adók kivételére ellen felvett jegyzőkönyv kézbesítésétől számított husz napon belül lehet felbontani.

NEM BIRJAK TOVÁBB.

— De, Zauzi, hiszen magának minden második nap új katonája van!

— Olyan keveset főzet a nagysága, hogy egyik se bírja két napnál tovább.

— Felhívás az iparvállalatokhoz és kereskedők-höz. Az arad-i iparkamar közli: A bucurești-i felelő kereskedelmi és ipari akadémia szabályzata értelmében az intézet növendékei a nyári szüneti idő alatt (július—szeptember), a tanulmányaiknak megfelelő szakmájú ipari vagy kereskedelmi vállalatnál eltöltendő gyakorlati kötelesek kiegészítési elméleti ismereteiket. A kamara felkéri a kerületéhez tartozó összes ipari és kereskedelmi vállalatokat, hogy amennyiben a bucurești-i akadémia növendékei hozzájuk ilyen irányú kérelmet terjesztenek elő, a nyári hónapokra terjedő gyakorlati időre fogadják fel őket. A munkaügyi miniszter kérelmére a kamara ezúton hívja fel az iparvállalatok figyelmét az ipari képzettségről szóló törvény 21. szakaszára, mely a tanoncok alkalmaztatását, esetleg külön tanoncműhelyek létesítését szabályozza, továbbá a 147. és 148. szakaszra, mely a külföldi munkásokat foglalkoztató, valamint a közszállításokat végző vállalatoknál a román személyzet szak-képzését szabályozza. Végül felhívja a kamara a vállalatok figyelmét a rokkantak, hadiárva és özvegyek elhelyezéséről szóló törvényre, amelynek rendelkezései szerint a törvényben felsorolt vállalatok az üresedésbe jövő állások bizonyos százalékát rokkantakkal és hadiárvaakkal vagy özvegyekkel kötelesek betölteni.

ismeri a várost és majdnem minden házról van valami mondanivalója a Belvárosban ... Történelmi fantáziája van, emlékek és ismeretek töltik ki a gondolatait. Nem is ez a fontos, hanem az, hogy érezni lehet, hogy férfi. Elhatározott és nyugodt férfi. Sajnos, sok tekintetben fölényben van az ura felett, aki meglehetősen könnyelmű és beszámíthatatlan. Szinte fáj, hogy már bele kellett törődnie, hogy a férje a naiv és a „barátja” lesz az a szilárd alap, akire rábízhatja magát.

Mi történt, hogy éppen ebben a megbízható barátban kell csalódnia? Ugy rettegett érte, percre percre jobban, mintha rajta állana, hogy megtartja-e vagy elveszíti.

Végre bejött s leült az asztala mellé.

Csak szólalna meg már, csak hallaná a hangját, abból megértené a sorsát.

Ez is megtörtént.

Schwartz azt mondta:

— Starhemberg átnyergel. Nagyon mulatságos, hogy a herceg fogja átvenni a Hitler alvezérségét.

Erre Wellisch felnevetett és nagyon vidáman és nagyon biztos hangon beszélt. Politizáltak, amiből egy szót sem értett, de nem is kellett érteni, hiszen hallotta a hangot, ahogy az teljes önbizalommal nyilatkozott meg. Ugy beszélt, ahogy az szólhat, akinek a világon semmi problémája nincs már. El van intézve minden az életben. Simán és uj-sineken fut az élete s tudja, hogy hova szalad a mozdony.

Nem bírta tovább. Ha már ennyire belelátott, tisztába is akart jönni, hogy tévedés ne legyen.

Felállott, Wellisch asztalához lépett és azt mondta neki:

— Kérem, legyen szíves egy percre ...

Ezzel előre ment az előszoba felé s tudta, hogy a férfi szolgálatkészen jön utána.

Mikor kettesben maradtak, egyszerűen a szemébe nézett a férfinak:

— Maga végzett?

— Kivel? — nézett rá csodálkozva s mosolyogva.

— Velem.

Wellisch elmosolyodott. Most egyszer még látta

— A romániai nagyipar a negyvenórás munkahét bevezetése ellen. A genfi nemzetközi munkakonferencia egyik legfontosabb napirendi pontja a negyvenórás munkahét bevezetésének kérdése. A negyvenórás munkahéttel szemben állást foglal az Ugr és a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége, amelyek ebben az értelemben memorandumot adtak be a nemzetközi munkaügyi hivatalhoz. A memorandum kifejté, hogy a negyvenórás munkahét csak a kifejezetten ipari államokban vezethető be, Románia-ban egyelőre erről a reformról nem lehet szó.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor în Inmormantare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága teszi a csoport tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátráltak, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink utóesedékes:

In Grupa A. csoportban 913. Véd. l. Ioan Nagy Jánosné.

In Grupa B. csoportban 917. Gheorghe Molnár György, 918. Stefan Pofka István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ezúton közli a tagjait, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámkig esedékesek:

In Grupa I. csoportban változatlanul 830. számig esedékes a fizetés.

In Grupa II. csoportban változatlanul 925. számig esedékes a fizetés.

ast a azőke, kedves mosolyt, ami három hónap óta csak az övé volt.

— Hogy gondolja ezt?

— Nézze, kérem, nem illik magához, de hoztam sem az alakoskodás. Maga visszatért? ... A régi csapásra? ...

A férfi most elkomolyodott, valami kis fanyarság volt az arcában:

— Nézze kérem ... rájöttem, hogy ennek nincs semmi értelme ... Maga asszony ... Meghódíthatatlan ... Tulnaggy érték az én számomra ... De remélem, azért a barátságát nem vonja meg tőlem ...

Megszédült. Most mit tegyen? ... Ha lehetne, azt mondaná, hogy ebben a percben távozik a hivatalból, de ezt nem teheti, mert itt már csaknem kivétel helyzete volt, mint megbízható munkaerőnek a hivatal nem hagyhatja el, mert szükség van a pénzre, amit keres, a most másik hivatal találni lehetetlen ... Felpillantott a férfinak s most először sejtette meg, milyen dilemmába került ... Hogy ő meghódíthatatlan? ... S ezt akkor mondják neki, mikor már meghódított ... Hogy ő tulnaggy érték ... éppen mikor leszámolt vele, hogy elveszítette az értékét ... hajlandó elveszteni ...

Hát ilyen hitványak a férfiak? ...

— Igen, csak ezt akartam hallani, — mondta s megfordult a visszament a szobába s a leggyorsabb mozdulatokkal ült le az íróasztala mellé.

Még várta, hogy Wellisch tartóztatja, hogy utána szól, alkalmat ad rá, hogy legalább kidobhassa, kirughassa az életéből ... De a nyomorult férfi örült, hogy nem csinált semmi botrányt ... Nem is volt rá joga ...

Igyekezett mosolyogni, de észrevette, hogy a kezze rázkódva remeg az asztalon. Hogy a barátságát nem vonja meg tőle? ... Nem, hiszen ő tisztességes asszony, mindenkivel egyforma barátságban él, egy távolságban, amit nem lehet sem szűkíteni, sem kitágítani ...

De mi ez a marcangoló és iszonyu fájdalom, amit érez a belsejében, mintha marólugót ivott volna mint a kis cseléd.